

РЕШЕНИЕ

№ 548

гр. София, 22.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**СОФИЙСКИ ОКРЪЖЕН СЪД, I ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и пети октомври през две хиляди
двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Дора Д. Михайлова

Членове: Росина Н. Дончева
А. Ат. Велева

при участието на секретаря Цветанка П. Младенова Павлова
като разгледа докладваното от Дора Д. Михайлова Въззивно гражданско
дело № 20231800500171 по описа за 2023 година

Производството е по чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на ищеца Б. Ж. К., починал в
хода на въззивното производство, продължило с участието на
наследника му по закон А. Б. К. и А. М. К., действаща чрез своята
майка и законен представител Д. Д. П., легитимираща се като
наследник по завещание на Б. Ж. К., срещу Решение № 98/19.12.2022
г. по гр. д. № 484/2021 г. на Районен съд – гр. Своге, с което е
отхвърлен предявеният от ищеца срещу ответниците И. Г. К., Л. Л. Р.
и Л. Л. Р. иск с правно основание чл. 124, ал. 1 ГПК за установяване,
че ищецът е носител на основание придобивна давност, изтекла в
периода 30.06.2010 г. – 30.06.2020 г., на 2/3 идеални части от правото
на собственост върху УПИ.... - .. от кв. . по подробния устройствен
план на с. С., общ. С., с площ от 1043 кв.м., заедно с построената в
имота през 1975 г. масивна жилищна сграда - строена върху приземен
етаж, състоящ се от мазета и гараж, два етажа и тавански полуетаж,
със застроена площ от 145 кв. м. и разгъната застроена площ от 560
кв. метра, и с което ищецът е осъден да заплати разноски.

Въззивникът твърди, че решението на районния съд е
необосновано и неправилно. Поддържа, че обратно на събраните по

делото гласни доказателства и данните от интернет-комуникацията между част от страните, районният съд е приел за недоказан факта, че ищецът е завладял и владял повече от десет години с намерение да свои идеалните части от имота, придобити от ответниците по наследство от М. Б. К.. Искането е за отмяна на решението на районния съд в обжалваната част и постановяване на нов акт по съществото на спора, с който искът да бъде уважен.

Въззиваемата И. Г. К. оспорва въззивната жалба. Останалите ответници по въззивната жалба не изразяват становище.

Съдът, като прецени доводите на страните, прие следното от фактическа страна.

Страните не спорят, а и от представените по делото удостоверения за наследници № ...../..... г. на СО, район „В.“, № ...../..... г. на СО, район „В.“, № ...../..... г. на СО, район „В.“, се установява, че М. Б. К., син на ищеца Б. Ж. К., е починал на 30.06.2010 г., оставяйки за наследници по закон съпругата си И. Г. К., с която, видно от акт за сключен граждански брак № 6 от 11.01.2009 г., сключили брак на 11.01.2009 г., и родителите си Б. Ж. К. и Л. Х. К., починала на 21.04.2019 г., оставяйки наследници по закон съпруга си Б. Ж. К. и децата си Л. Л. Р. и Л. Л. Р..

С договор за дарение от 05.03.2001 г., оформен с нотариален акт № ../.... г. на нотариус при РС – гр. Своге, ищецът Б. Ж. К. и съпругата му Л. Х. К. прехвърлили на своя син М. Б. К. правото на собственост върху дворно място, съставляващо УПИ.... - .. от кв. . по подробния устройствен план на с. С., общ. С., с площ от 1 043 кв. м., заедно с построената в имота през 1975 г. масивна жилищна сграда - строена върху приземен етаж, състоящ се от мазета и гараж, два етажа и тавански полуетаж, със застроена площ от 145 кв.м. и разгъната застроена площ от 560 кв. метра, като дарителите си запазили правото на ползване върху процесния имот безвъзмездно и до края на живота си.

От показанията на свидетеля Д. П., внучка на ищеца и майка на А. М. К., както и показанията на свидетелите Л. П. Л. и И. Б. Г., събрани в производството пред районния съд, които въззивният съд като безпротиворечиви кредитира изцяло се установява, че след смъртта на М. К. единствено Б. К. полагал грижи за процесния имот, който ползвал основно като лятна вила. След като М. починал в имота идвали и майка му Л., и преживялата му съпруга И. К.. Преди около три години ответникът И. К. посетила ищеца Б. К., за да поиска ключ от имота в с. С., тъй като след смъртта на Л. К., съпругата на ищеца,

никой друг освен него нямал достъп до къщата и дворното място.

От удостоверение за наследници № ...../..... г. на СО, район „В.“, се установява, че ищецът Б. Ж. К. е починал на 09.03.2023 г., оставяйки за единствен наследник по закон дъщеря си А. Б. К..

Представена е комуникация между страните, водена чрез платформите „Вайбър“ и „Мединджър“, относно възможността за доброволно уреждане на споровете помежду им, възникнали от съсобствеността върху недвижими имоти, сред които и процесният.

Видно от протокол за обявяване на саморъчно завещание рег. .... /..... г. на нотариус Ю. К. – К. с район на действие РС – Варна, на 20.03.2023 г. е обявено саморъчно завещание, с което Б. Ж. К. завещал на своята правнучка А. М. К. цялото свое движимо и недвижимо имущество, пари, парични влогове и суми по банкови сметки и всички свои вземания, като тя няма право да отчуждава недвижимите имоти до навършване на пълнолетие.

Завещанието е оспорено от въззиваемата И. Г. К., която навежда възражение за нищожност на същото поради наличие на условие, а именно наследникът да няма право да отчуждава недвижимите имоти до навършване на пълнолетие.

Останалите доказателства са неотносими към предмета на спора.

При горните факти съдът обоснова следните правни изводи.

Съгласно разпоредбата на чл. 269 ГПК относно правомощията на въззивния съд той се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част. По останалите въпроси той е ограничен от посоченото в жалбата.

Решението на районния съд е валидно и допустимо в обжалваната част.

Спорният по делото въпрос е придобил ли е ищецът 2/3 ид. ч. от правото на собственост върху процесния имот на основание давностно владение, установено след смъртта на М. К. на 30.06.2010 година.

Преди да пристъпи към отговор на този въпрос съдът следва да определи кой е наследник на ищеца, въззивен жалбоподател, Б. Ж. К., починал в хода на производството пред окръжния съд.

Съгласно чл. 227 ГПК, когато страната умре, производството по делото продължава с участието на правоприемника. За правоприемство в процесуалното правоотношение е необходимо заявеното с иска субективно право да е наследимо, а ако е ненаследимо, законът да предвижда изрично заместването в

процесуалното правоотношение. Заместването в процесуалното правоотношение настъпва от деня, в който е настъпило материалното правоприемство и е производно от него. Следователно съответствието на определението по чл. 227 ГПК с действителното правно положение обезпечава правото на участие на наследника във висящия исков процес.

Настъпването на смъртта на страната по делото – ищецът Б. Ж. К. – е последвано от нередовност на учредения процес. При постъпили данни по делото, че починалата страна има законен наследник, но е направила общо завещателно разпореждане, тя се замества и в процесуалното правоотношение от лицето, ползващо се от завещанието (чл. 16, ал. 1 ЗН). Конституирането като страна в процеса и на наследника по закон, и на наследника по завещание, е израз на принципа за процесуална икономия и обезпечава възможност за проверка на валидността на тези разпореждания и тяхната относимост към предмета на спора.

Когато се увери, че всички зачитат правата на този, когото законът призовава към наследяване (и той не се е отказал от наследството), съдът прекратява производството по отношение на онези, за които правоприемството е изключено.

Когато обаче е налице спор кой е действителният наследник на починалата страна, съдът е длъжен да реши спора. Този спор е по абсолютна процесуална предпоставка на предявения от наследодателя иск. По него съдът развива и решава "процес относно процеса". За насрещната страна има значение спрямо кого решението ще породите сила на пресъдено нещо.

Настоящият състав счита, че принадлежността на правото по чл. 227 ГПК в случая е на наследника по завещание. Възражението за нищожност на завещанието, наведено от въззиваемата страна И. К., поради наличие на условие в него е неоснователно.

Вписването на условие в завещателното разпореждане е позволено от закона и няма ограничения за вида на завещанието (частно или общо), нито относно вида на самото условие, което може да е отлагателно или прекратително, каузално или потестативно - чл. 17, ал. 1 ЗН. В решение № 8 от 18.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 2016/2021 г., II ГО, е разяснено, че условието е модалитет (обуславящо волеизявление) на сделката, който поставя правното ѝ действие в зависимост от едно бъдещо несигурно събитие. Настъпването на събитието може да зависи или да не зависи от волята на страните, но от сбъдването му ще зависи дали сделката ще породите правните си

последници или дали вече възникналите последници ще бъдат заличени. В същото решение е прието, че, ако условието е отлагателно, сделката ще породи правно действие само при сбъдването му. Ако условието е прекратително, както е в настоящия случай, докато не се е сбъднало, сделката има правно действие, но с настъпването на условието действието се прекратява при това с обратна сила - чл. 25, ал. 2 ЗЗД. Другото деление на условията - на каузални и потестативни - е според това от какво зависи настъпването на условието. Условието е случайно (каузално), когато действието на сделката е в зависимост от бъдещо и неизвестно събитие, чието настъпване е израз на случайност, т. е. няма значение волята на никоя от страните; условието е произволно (или потестативно), когато сбъдването на събитието зависи от волята на един от съконтрахентите (както е в разглеждания случай). Възможно е и смесено условие. Общо изискване към всички обуславящи волеизявления (модалитети), включително за условието, е да съответстват на закона, на добрите нрави и да са възможни. Конкретно спрямо завещателните разпореждания, ако условието е невъзможно, завещателното разпореждане е нищожно на основание чл. 42, б. "в" ЗН. За да се определи дали вписаното в завещанието условие е невъзможно, е необходимо тълкуване на волята на завещателя по правилата на чл. 20 ЗЗД като се изхожда от целта на завещанието, обичая и добросъвестността, и отделните клаузи се тълкуват във връзка една с друга.

Предвид горните принципни разяснения следва да се приеме, че вписаната в завещанието клауза "като тя няма право да отчуждава недвижимите имоти до навършване на пълнолетие " представлява условие на завещанието. Това условие не противоречи на закона, обичаите и добросъвестността, а също и не е невъзможно.

По изложените съображения производството по делото по отношение на А. Б. К. подлежи на прекратяване.

По същество при наведените във въззивната жалба оплаквания относно правилността на обжалвания съдебен акт окръжният съд намира следното.

Спорният по делото въпрос е и придобил ли е ищецът 2/3 ид. части от правото на собственост върху процесния имот след смъртта на сина си М. К., настъпила на 30.06.2010 г., от който момент се твърди да установил владение, т.е. придобил ли е идеалните части на останалите съсобственици И. К. (1/2 ид. ч.), преживяла съпруга, и Л. К., майка на М. К. и съпруга на самия ищец Б. К., починал в хода на

производството, продължило с участие на наследника му по завещание А. М. К., действаща чрез своята майка и законен представител Д. Д. П., а след смъртта на Л. К. – идеалните части на ответниците Л. Л. Р. (1/12 ид. ч.) и Л. Л. Р. (1/12 ид. ч.).

Съгласно чл. 115, ал. 1 б. "в" ЗЗД, приложима и за придобивната давност (чл. 84 ЗС), давност не тече между съпрузи. Ето защо ищецът не е могъл да придобие по давност идеалната част от правото на собственост на своята съпруга Л. К., придобита от нея по наследство. До смъртта на Л. К. през 2019 г. придобивна давност за тази част (1/4 ид. ч.) не е текла. Приложението на тази норма при заявено позоваване на давност не зависи от волята на страните, защото тя е императивна. Тъй като имотът е бил съсобствен от смъртта на общия наследодател и давността е спряла да тече между Б. К. и съпругата му до прекратяване на брака им на 21.04.2019 г., за да започне да тече придобивна давност по отношение на Л. Р. и Л. Р., е следвало намерението за своене да е демонстрирано пред тях с недвусмислени действия в срока по чл. 79, ал. 1 ЗС, който към 2020 г., а дори и понастоящем, не е изтекъл. Ето защо извод ищецът да е придобил по давност идеалните части от правото на собственост на ответниците Л. Р. и Л. Р. е изключен.

Недоказано е ищецът да е придобил по силата на давностно владение в периода 30.06.2010 г. - 30.06.2020 г. притежаваните от ответника И. К. $\frac{1}{2}$ ид. части от правото на собственост върху процесния имот. Безспорно е между страните, че Б. К. (а приживе и съпругата му Л. К.) е бил носител на правото на ползване върху процесния имот. При учредено право на ползване собственикът не упражнява лично фактическа власт върху вещта, а чрез ползвателя, като в отношенията носител на голата собственост – вещен ползвател последният има качеството държател, а не владеец (затова и чл. 58 ЗС задължава ползвателя да съобщава на собственика за всяко посегателство върху собствеността). В този смисъл са и разясненията в ТР № 1/06.08.2012 г. на ОСГК - след като основанието, на което е придобита фактическата власт, признава правата на собственика, налице е не владение, а държане, при което, за да се придобие по давност правото на собственост (чуждите идеални части от правото), е било необходимо ищецът да предприеме едностранни действия, с които по явен и недвусмислен начин да демонстрира намерението да придобие имота за себе си, като тези действия следва да са доведени до знанието на собственика – в случая съсобственика И. К.. В противен случай презумпцията на чл. 69 ЗС следва да се счита за

опровергана и съответно не е налице владение като предпоставка за придобиване по давност на чуждия имот в срока по чл. 79 ЗС. Доказателства за „преобръщане“ на държането на имота във владение не са ангажирани. Събраните гласни доказателства установяват единствено ползването на имота от ищеца, който полагал грижи за него и поддържал имота в състояние, годно за живеене. Фактът на едноличното ползване на имота от ищеца не е достатъчен за доказване на възражението за придобивна давност. Нещо повече – установи се от показанията на свидетеля Г., че след смъртта на общия наследодател ищецът е допускар в имота нееднократно съсобственика И. К.. Ето защо при така установените по делото факти съдът намира, че ищецът не е придобил по давност спорното имуществено право, поради което не може да се признае съществуването му в отношенията му с ответниците.

Тъй като изводите на въззивния съд съвпадат с тези на районния в обжалваното решение, последното трябва да бъде потвърдено в обжалваната част.

С оглед изхода на спора А. М. К., действаща чрез своята майка и законен представител Д. Д. П., следва да заплати на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на въззиваемата страна И. Г. К. разносните за адвокатско възнаграждение в производството пред въззивния съд в размер на 2 300 лева.

Воден от горното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 98/19.12.2022 г. по гр. д. № 484/2021 г. на Районен съд – гр. Своге в обжалваната част.

ПРЕКРАТЯВА производството по делото по отношение на А. Б. К., ЕГН: *****.

ОСЪЖДА А. М. К., ЕГН: *****, действаща чрез своята майка и законен представител Д. Д. П., да заплати на основание чл. 78, ал. 3 ГПК на И. Г. К., ЕГН: *****, разносните за адвокатско възнаграждение в производството пред въззивния съд в размер на 2 300 (две хиляди и триста) лева.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд на Република България в едномесечен срок от съобщаването му на страните с препис.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____